

Силабус
навчальної дисципліни
Теоретична фонетика англійської мови
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма	«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)»
Спеціальність	035 Філологія
Предметна спеціальність	035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач	Оксана ДУБРОВА
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/dubrova-oksana-volodymyrivna/
Контактний телефон	0663581018
Е-mail викладача:	oksadubrova@gmail.com
Графік консультацій	середа 09.00-10.00 Zoom

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)	16 год.	14 год.	60 год.	екзамен
	заочна (дистанційна)	4 год.	4 год.	82 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: англійська

Ключові слова: англійська мова, фонетика англійської мови, теоретична фонетика, стандарт вимови, стилі, варіанти вимови, лінгвістика, галузь науки, мовні явища, міжрівневі та внутрішньосистемні зв'язки.

Мета та завдання курсу:

Мета викладання навчальної дисципліни «Теоретична фонетика англійської мови» – ознайомити з основними лінгвістичними явищами і поняттями англійської мови, а також найбільш важливими подіями в історії Великої Британії, що вплинули на еволюцію мови; закласти основи дисциплін, що є теоретичним базисом англійської мови; ознайомити студентів з традиційним і сучасним науковим підходом у галузі теоретичної фонетики і фоноетіки, а також із засобами утворення звуків мовлення, їх акустичними й фізіологічними властивостями; вивчити особливості її лексики, фонетики, граматики, функціонально-комунікативну й експресивно-семантичну диференціацію складу сучасної англійської мови; забезпечити розуміння усвідомленого вивчення теоретичних основ як базису для розвитку у студентів теоретико-гіпотетичного мислення та оволодіння іншомовною діяльністю; формувати вміння аналізувати та інтерпретувати мовні явища і факти, що, у свою чергу, сприятиме розвитку методичної компетенції студентів, їх наукової і професійної підготовки відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Теоретична фонетика англійської мови» є:

- дослідити базові категорії лінгвістики й основні поняття теоретичної фонетики англійської мови;
- охарактеризувати аспекти вимови англійських звуків, фонем та основні орфоепічні норми;
- опанувати норми вимови лондонського діалекту як ізольовано, так і у потоці мовленнєвої комунікації;
- проаналізувати територіальну відмінність просодичних норм англійської мови;

- вивчити деякі засоби ритмомелодики та навчитися правильно інтонаційно оформлювати речення залежно від функціональних стилів мовлення;
- набути з навичок транскрибування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати**:

- 1) основні лінгвістичні явища і поняття англійської мови
- 2) базові категорії лінгвістики та основні поняття теоретичної фонетики
- 3) акустичні та фізіологічні властивості звуків англійської мови
- 4) територіальні відмінності просодичних норм англійської мови
- 5) засоби ритмомелодики англійської мови та інтонаційні особливості різних функціональних стилів мовлення
- 6) традиційний і сучасний науковий підхід у галузі теоретичної фонетики, а також сучасні тенденції та напрями розвитку теоретичної фонетики
- 7) структуру та функціонування мови, її міжрівневі та внутрішньосистемні зв'язки

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти**:

- 1) аналізувати та інтерпретувати мовні явища і факти
- 2) досліджувати базові категорії лінгвістики
- 3) застосовувати засоби ритмомелодики в мовленні та розрізняти територіальні відмінності просодичних норм
- 4) розвивати теоретико-гіпотетичне мислення і застосовувати теоретичні знання як базис для оволодіння іншомовною діяльністю
- 5) використовувати набуті знання для розвитку методичної компетенції
- 6) опановувати та застосовувати традиційні і сучасні наукові підходи
- 7) виявляти та аналізувати сучасні тенденції розвитку теоретичної фонетики
- 8) інтерпретувати результати досліджень у галузі теоретичної фонетики
- 9)

Компетентності та програмні результати навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

СК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

СК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі

Зміст курсу:

Тема 1. Phonetics as a branch of linguistics. Aspects and units of phonetics. Branches of phonetics.

Тема 2. Methods of phonetic analysis. Regional and stylistic varieties of English pronunciation. Classification of pronunciation variants in English. British and American pronunciation models. Types and styles of pronunciation. Spoken and Written language.

Тема 3. Classification of English speech sounds: articulatory classification of English consonants, articulatory classification of English vowels.

Тема 4. Phoneme as a unit of language. Definition of the phoneme and its functions. Types of allophones and main features of the phoneme. Methods of the phonemic analysis. Main phonological schools. The system of consonant phonemes. Problem of affricates. The system of vowel phonemes. Problems of diphthongs and vowel length.

Тема 5. The system of consonant phonemes. Problem of affricates. The system of vowel phonemes. Problems of diphthongs and vowel length.

Тема 6. Alternations and modifications of speech sounds in English. The notion of alternation and its types. Contextual alternations in English. Modifications of sounds in English.

Тема 7. The syllabic structure in English. Theories on syllable formation and division. The structure and functions of syllables in English. Theories on syllable formation and division.

Тема 8. Word stress in English. Nature of word stress. Place of word stress in English. Degrees of stress. Intonation: definition, approaches, functions. Components of intonation and the structure of English tone-group. The phonological aspect of intonation.

Методи навчання:

інформаційно-рецептивні (розповідь, пояснення, бесіда, демонстрація); наочні методи (робота з таблицями, схемами, словниками тощо); практичні методи (вправи на розвиток навичок аудіювання, письма, говоріння); індивідуальні завдання (підготовка презентації); інтерактивні методи (рольові ігри, дискусії).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим теоретичним матеріалом, здатність обговорювати дискусійні проблеми англійської лексикології, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проектор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (**сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу**) і рейтингової оцінки за результатами семестрового екзамену.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності (включно з рубіжним контролем і контролем самостійної роботи);

40 балів – підсумковий контроль (екзамен).

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	40	
Самостійна робота	20	

Підсумковий контроль		
Екзамен	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

7 = A (відмінно)

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань з самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 40$$

Де:

N_{практ} = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях (105 балів)

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 20$$

Де:

N_{сам} = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 20)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу (105 балів)

20 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	F – FX	E – D	C – B	A
Екзамен:				
Теоретичні питання (2)	5	10	15	20
Практичне завдання	5	10	15	20
Максимальна кількість набраних балів	10	20	30	40

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (20+40+40=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 3. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E

35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Авраменко, Б. В. *Теоретична фонетика сучасної англійської мови : навч. посібник* / Б. В. Авраменко. Одеса : Видавець Букаєв В. В., 2019. 93 с. (використовується як компактний практично-теоретичний посібник). dSPACE.pdpu.edu.ua
2. Громова, О. П.; Піддубна, Л. М. *Практична фонетика англійської мови. Частина 1 : навч. посібник* / О. П. Громова, Л. М. Піддубна. Дніпро : НМетАУ, 2019. 57 с. (практичні вправи/корекційні матеріали). uzhnu.edu.ua
3. Дуброва О.В. *Практична фонетика англійської мови : [навч. посіб.]* / О.В. Дуброва, І.В. Шиманович. Бердянськ : ФО-П Ткачук О. В., 2014. 332 с.
4. Дуброва О. В. *Теоретична фонетика англійської мови: навч. посіб.* Бердянськ: Видавець Ткачук О. В., 2016. 186 с.
5. *Теоретична фонетика сучасної англійської мови: навч. посібник.* Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 93 с.
6. Tatsenko, N. V. *Introduction to Theoretical Phonetics of English : study guide* / N. V. Tatsenko. Sumy : Sumy State University, 2020. 199 p. (англомовний або двомовний навчальний посібник). essuir.sumdu.edu.ua
7. Rohach, L. V. *Phonetics of the English Language : навч.-метод. посібник* / L. V. Rohach. Uzhhorod : Uzhhorod National University, 2023. 76 с. (видання кафедри, корисно для методичної частини курсу). uzhnu.edu.ua
8. Vrabel T. T. Lectures in phonetics of the English language and method-guides for seminars. [Електронний ресурс] Режим доступу : kmf.uz.ua/hun114...konyvek/vrabel...phonetics...english...

Додаткові

1. Dubrova O.V., Khalabuzar O.A., Shkola I.V. *DIGITAL TOOLS FOR IMPROVING PHONETIC SKILLS IN ENGLISH: CRITICAL ANALYSIS AND METHODOLOGY OF USE* // «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 4(34) 2025. С. 2223 (С. 78-92).
2. Edwards, J. G. H. *Investigating English Phonetics and Phonology* / (or інше сучасне підручне видання з серії Cambridge/others). 2023. (корисно для розділів про варіанти англійської, соціофонетику та корпусні дані).
3. Carr, P. *English Phonetics and Phonology: An Introduction* / Philip Carr. 3rd ed. Chichester : Wiley-Blackwell, 2019. 352 p.
4. Ogden, R. *An Introduction to English Phonetics* / Richard Ogden. 3rd ed. Edinburgh : Edinburgh Univ. Press, 2024. 256 p.
5. Panchenko V., Shkola I., Dubrova O. *Innovative approaches to listening: regional accents as a means of developing phonetic skills.* Інноваційна педагогіка, 2025. № 83(1). С. 51–55. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.1.9>
6. Reed, M.; Levis, J. M. (eds.) *The Handbook of English Pronunciation* / eds. Marnie Reed, John M. Levis. Hoboken, NJ : Wiley, 2019. 560 p.
7. Yavaş, M. *Applied English Phonology* / Mehmet Yavaş. 4th ed. Hoboken, NJ : Wiley, 2020. 256 p.
8. Dubrova O., Shkola I., Panchenko V. The Advantages of Using Embodied Learning Technology to Improve Phonetic Skills in English Compared to Traditional Teaching Methods. Молодь і ринок. 2025. № 7–8 (239–240). С. 104–109.
9. Khalabuzar O., Dubrova O., Shkola I. Phonetic and structural features of computer discourse within business communication // Закарпатські філологічні студії. Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск 42. Том 2. С. 97-103
10. Khalabuzar O.A., Dubrova O.V., Shkola I.V. PHONETIC FEATURES OF SPEECH AS A CHARACTER CREATIVE DEVICE (BASED ON THE MATERIAL OF THE SPEECH ANALYSIS OF THE

CHARACTERS OF THE “LORD OF THE RINGS” TRILOGY). «Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал. 2025. № 12(42) 2025. С 36-53

Інформаційні ресурси

1. library.znu.edu.ua/newbook/index.php...
2. <http://www.softsoul.com/online/english/phonet. Html>
3. <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms/WhatIsAPhoneme. Htm>
4. <http://www2.let.uu.nl/UiL-OTS/Lexicon/zoek.pl? lemma=phoneme>
5. <http://www.utexas.edu/courses/linguistics/resources/phonetics/> <http://www.arts.gla.ac.uk/IPA/ipa.html>
6. <http://faculty.washington.edu/dillon/PhonResources/PhonResources. Html>
7. <http://www.fonetiks.org/> <http://dictionary.cambridge.org/help/phonetics. Htm>
8. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp/Canadian/canphon2.html> <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/johnm/lim.htm>
9. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/estuary/>
10. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/estuary/rosew.htm>
11. <http://www.universalteacher.org.uk/lang/estuary.htm>
12. <http://www.usingenglish.com/articles/mockney.html>
13. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp/RPEnglish.html>
14. <http://www.yaelf.com/rp.shtml>
15. <http://www.usingenglish.com/glossary/received-pronunciation.html>
16. <http://www.universalteacher.org.uk/lang/rp.htm>
17. <http://elc.polyu.edu.hk/cill/pronunci.htm>
18. <http://www.personal.rdg.ac.uk/~llsroach/phon2/>
19. http://www.developingteachers.com/articles_tchtraining/pron1_dimitrios. Htm
20. <http://www.peak.org/~jeremy/dictionary/chapters/pronunciation.php>
21. http://english.unitecnology.ac.nz/resources/resources/exp_lang/pronunciation. Html
22. <http://www.celt.stir.ac.uk/staff/HIGDOX/STEPHEN/PHONO/PHONOLG. HTM>
23. http://www.alt-usage-english.org/audio_archive.shtml
24. <http://www.davidcrystal.com/> <http://www.wordsmith.org/chat/dc. Html>
25. <http://www.btinternet.com/~ted.power/phonetics.htm> <http://jalt-publications.org/tlt/files/97/mar/phonetics.html>
26. <http://iteslj.org/Articles/Otlowski-Pronunciation. Html>
27. <http://www.historyenglish>
28. <http://www.oldenglish>
29. <http://www.middleenglish>
30. <http://www.modernenglish>
31. <http://www.theoreticalenglishgrammar>
32. <http://www.englishwordgroupssystem>
33. <http://www.englishmorphology>
34. <http://www.englishsyntax>
35. <http://www.theoreticalenglishphonetics>
36. <http://www.englishaccents>
37. <http://www.englishpronunciation>
38. <http://www.ic.arizona.edu/~lsp>
39. <http://www.personal.reading.ac.uk/~IIstroach/peter/>
40. <http://www.phon.ucl.ac.uk/home/wells>
41. <http://www.englishmodificationofconsonantsandvowels>
42. <http://www.englishsyllabicsystem>
43. <http://www.englishwordstresssystem>
44. <http://www.englishintonation>
45. <http://www.americanenglish>
46. <http://www.englishlexicology>

47. . <http://www.englishstylistics>
48. . <http://www.englishphraseology>
49. . <http://www.englishstylisticlexicology>
50. <http://www.englishmorphologicalstylistics>
51. . <http://www.englishphoneticandgraphicexpressivemeansandstylisticdevices>
52. . <http://www.stylisticsemasiology>
53. <http://www.stylisticsyntax>
54. <http://www.comparativeanalysis>
55. <http://www.functionalstylistics>
56. <http://www.functionalstyles>